

REGISTERBLAD

Namn: Leif Göthe (981012), Leif Göthe och Oskar Norrgrann (980217)

Område av riksintresse för naturvård i Västernorrlands län

Områdesnummer: NRO22051

Områdesnamn: Idbyån

Kommun: Örnsköldsviks kommun

Kartblad: 19 J SV, 19 J NV, 19 I NO

Läge: 19J6A0C5E

Area: 690 ha

Naturgeografisk region: 28a. Sydligt boreala kuperade området: Medelpad och "Höga Kusten" i Ångermanland

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Huvudavrinningsområde 35 Idbyån

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng

Riksvärde

Fauna		

Värdeomdöme: Idbyåns naturvärde är främst knutet till dess havsöringstam och de goda reproduktionsförhållandena. Beståndet har stort fiskeribiologiskt värde som genbank för en öringtyp som visar god anpassning till mindre kuståar och har använts vid återindroduktion i samband med den biologisk återställningen av den närliggande Moälven.

Huvudkriterier: C. Områden med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter

Förutsättningar för bevarande:

Idbyån bevaras i och återställs till ett så naturligt miljötillstånd som möjligt.

- Vattenkvaliten uppfyller fastställda miljökvalitetsmål för naturvatten.
- Ingen vattenreglering och inga dikningar.
- Inga torvtäkter inom tillrinningsområdet.
- En tillräckligt bred skyddszon av träd och annan vegetation sparas längs stranden.
- Inga inplanteringar av främmande arter eller fiskstammar.
- Inga fiskutsättningar med undantag för genetiskt material från ursprungsbestånd.
- Biotopvård utförs på ett sådant sätt att vattenbiotopen återställs till så naturliga förhållanden som möjligt.
- Onaturliga vandringshinder för fisk och andra organismer elimineras. Vägövergångar är utförda så att utter kan passera obehindrat och att den naturliga bottnen i vattendraget bibehålls eller återställs.

Säkerställande:

Klarlägg hur vattenekosystemet kan skyddas.

Områdets huvuddrag: Idbyån är en medelstor å, som mynnar i Idbyfjärden strax norr om Örn-sköldsviks tätort. Vid mynningen har ånen medelvattenföring på 2,1 m³ /s. Tillrinningsområdet är 220 km² stort med en sjöprocent på 4,9%. I systemet finns 17 sjöar som är större än 10 ha. De största sjöarna är Landsjön (158 ha), Täftsjön (102 ha) och Högbysjön (102 ha).

Ån har ett relativt rakt förlopp. Enda större biflödet är Täftån, som ansluter till Täftsjön i vattendragets nedre del. Åns omgivning består till stor del av skogsmark. Jordbruksmark förekommer kring sjöarna i systemets nedre delar.

Som de flesta andra mindre vattendrag har även Idbyån nyttjats för kvarnar och även ett mindre vattenkraftverk har funnits. Vattensystemet är idag oreglerat med undantag för en mindre damm, som dämmer en del av Bryngån.

Vattensystemet visar påverkan av förorening. Idbyån kalkas sedan 1984 genom kalkdoserare och även andra kalkningsåtgärder har vidtagits inom systemet.

Havsöringbeståndet är ursprungligt och bedöms ha stort skyddsvärde med få motsvarigheter i regionen. Reproduktion av havsöring förekommer nedströms Högbysjön. Beståndet och reproduktionsområdena i ån bedöms mycket intressanta från fiskeribiologisk synpunkt, då öringen kan användas som genbank vid framtida avelsbehov av öringstammar, som passar för mindre icuståar. Naturligt reproducerande strömstationära öringbestånd finns i större delen av systemet. Flodkräfta finns i åns nedre delar. Utter har observerats, men det är osäkert om en fast utterstam finns i ån.

Anmärkningar:

Referenser: Wallin, B Ch, 1982. De mindre vattendragen i Västernorrlands län. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Publ 1982:4.

Sjölander E, 1986. Strömfiske/-ar och förorening ur Västernorrländskt perspektiv. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Publ 1986:4

Örn-sköldsviks kommun, 1986. Vattenöversikt, riktlinjer och åtgärdsförslag.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län, 1983. Kalkningsplan för sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Publ 1983:3.

Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintressen för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende arter och stammar av fisk.

Fiskeriverket 1984. Bevarande av de svenska fiskbeståndens genetiska resurser.

Bergquist, B. 1996. Särskilt skyddsvärda vattenområden med hänsyn till fiske, friluftsliv och förekomst av skyddsvärda fiskarter/stammar.